

29. SEPTEMBER 2014

Krukken Suzanne Brøgger

AF ELISABETH MØLLER JENSEN

Louise Zeuthens fremragende biografi Krukke om Suzanne Brøgger om de første 40 år af forfatterens liv kan læses, selvom du endnu har forfatterskabet til gode, skriver KVINFOs anmelder Elisabeth Møller Jensen. For det er både en medrivende fortælling om et usædvanlig menneskes vej til et usædvanligt forfatterskab - og om halvfjerdsernes himmel og helvede.

Den første gang jeg så Suzanne Brøgger var i Munkekælderen i Nørregade i 1967 til en fest for de russiskstuderende ved Københavns Universitet. Jeg ved ikke, om Suzanne Brøgger stadigvæk læste russisk i 67, men hun havde i hvert fald deltaget i en studietur til Sovjet, og så kom hun pludselig ind ad døren sammen med en ung mørkhåret fyr med skæg. Jeg vidste på det tidspunkt ikke, det var Suzanne Brøgger, og jeg vidste heller ikke, hvem Suzanne Brøgger var, men jeg kunne ikke få øjnene fra hende. Hun gjorde ikke noget væsen ud af sig selv, stod bare lige så stille i døren og strålede ud i rummet i en traditionel russisk bluse, hvid med røde broderier holdt sammen af en snor i halsåbningen. Hun forekom mig overnaturlig, et skønt væsen fra en anden planet, der pludselig sendte sit lys helt ud under kælderens fjerneste buede hvælving. Først flere år efter gik det op for mig, hvem det var, jeg havde stirret så fortabt på i Munkekælderen, og da *Fri os fra kærligheden* udkom i 1973, styrtede jeg ud for at købe hendes debutbog.

Det er først nu, hvor jeg har læst *Krukke*, Louise Zeuthens biografi om Suzanne Brøgger, det

går op for mig, at min reaktion i Munkekælderen var programmeret på forhånd, at det lige præcis var den virkning på omgivelserne, som Lillian Brøgger havde tiltænkt sin datter, og som Philippe Baude, Suzanne Brøggers franske elsker og mentor, bygger videre på, når han i daglige breve fra Bangkok til Silkeborg indprentede hende, at hun er den udvalgte, hin enkelte, der er udset til at tænde den erotiske friheds fakkel, startende på kostskolen, hvorfra friheden skulle brede sig ud til resten af samfundet.

Suste Bonnens fotografi af Suzanne Brøgger (1991) hænger på Det Nationalhistoriske Museum

DEN FRANSKE ELSKER UDØDELIGGJORT GENNEM SORTE SILKELAGNER

Suzanne Brøggers forældre blev skilt, da hun var fem år gammel, og da moderen giftede sig igen, adopterede stedfaderen de to døtre, og Suzanne blev storesøster til to mindre brødre. Suzanne Brøgger karakteriserer selv den miserable familie som både suicidal og incestuøs. Moderen er syg, alkoholiseret og pillemisbruger. Suzanne og stedfader indgår en alliance som familiens voksne, og stedfar forelsker sig i den steddatter, som er udset til at indfri "både familiens intellektuelle ambitioner og fortrængte seksuelle længsler".

Den kun femtenårige Suzanne mødte den 31 årige diplomat Philippe Baude i 1960 i Bangkok, hvortil stedfaderen var blevet udstationeret af WHO. Den franske elsker, udødeliggjort gennem de sorte silkelagener i *Creme Fraiche*, 1978, underskriver sig som "din herre, slem og mærkelig", og fjernunderviser sin "slave" i, hvordan hun på kostskolen skal forføre og dermed få magt over andre og mindre ophøjede væsener. Den unge Suzanne gennemskuer imponerende klart både forfører og budskab, men hendes længsel får gennem ham en retning, og hun gør, hvad hun kan for at leve op til forventningerne og til instruktionerne. Dagbogen og den intense brevudveksling giver hende en så intens skrivetræning, at man næsten kan betragte Philippe Baudes konkrete skriveopgaver fra hun er femten til hun er femogtyve som en intensiv, fjerndistance fatterskole. Han beder hende skrive udførlige beretninger om alt, hvad hun oplever, alt, hvad hun tænker og referere alle samtaler og erotiske forhold i detaljen inklusive det lidenskabelige kærlighedsforhold til Dorte, der via korrespondancen udvikler sig

til en ménage á trois. Fra første til sidste brev strækker brevene mellem Baude og Brøgger sig over en periode på 24 år.

NEJ TIL MOR OG ELSKER

Da Suzanne Brøgger Sankthansaften 1970 skriver i sin dagbog, at hun vil “dræbe” sin mor “ved at afskrive hende”, siger hun samtidig fra over for den slemme og mærkelige læremester. Det NEJ, som forfatterskabet indledes på, går både tilbage til mor og til den erotiske indvielse på sorte silkelagener i Bangkok. Og da hun med udgivelsen af *Fri os fra kærligheden*, 1973, beslutter sig for at blive myte, inkarnerer hun både mor og mentors drømme, men i sit opgør overskrider hun dem begge og kæmper sig fri, og tip tap, tønde, et stort forfatterskab kan begynde.

I 1973 gik jeg glip af den sensationelle foromtale i Ekstrabladet, der varmede op til udgivelsen med nøgenbilleder og en forkortet piratudgave af Suzanne Brøggers aldrig overgåede essay om voldtægt. Skandalen bredte sig til Politiken, men det gik også hen over hovedet på mig, så først nu har jeg takket være Louise Zeuthen fået virakken om debutbogen med. Alligevel har essaysamlingens højdepunkter *Kvindetrip*, *Voldtægt* og *Vask*, brændt sig fast på samme måde, som den unge kvinde i Munkekælderen havde gjort det seks år tidligere.

BRØGGER LADER IKKE DET SIDSTE SLØR FALDE

Suzanne Brøgger har modigt som den første og eneste givet Louise Zeuthen adgang til sit arkiv, til de breve og dagbøger, som Brøgger selv kalder sit dna. Her er det stof, som Brøgger har trukket på gennem det store forfatterskab, som i 2013 kunne fejre fyrré års jubilæum. Suzanne,

der fylder halvfjerds til november, ville selvfølgelig hverken være Brøgger eller myte, hvis hun lod det sidste slør falde. Så arkivet slutter, da forfatteren gifter sig og bliver mor. De sidste tredive års breve og dagbøger, er der ingen adgang til. Suzanne Brøgger har i forfatterskabet skrevet og udgivet oprivende portrætter af sin mor, men dagbogsnotaterne fra en ferie i Algier, marts 1970, hvor familien uden større held forsøger at nyde en planlagt udflugt til Sahara, er så grumme, at de senere litterære forsøg på at beskrive den kvinde, der var Suzanne Brøggers mor, gruen til trods, fremstår i et retoucheret, fetisheret, og fristes jeg næsten til at skrive, i et glansbilledagtigt lys.

Måske er det så banalt, at virkeligheden altid overgår fantasien, men måske fortæller det os også noget om det litterære sprogs begrænsninger. "Det handler altid om, hvad der kan lade sig gøre at skrive", som Kirsten Thorup sagde til mig engang i 1970'erne. Efter udgivelsen af Bonsai, 2001, hvor hun i romanform trak på egne smertefulde erfaringer, fik Kirsten Thorup ørerne i den kritikermaskine, som også har været ude efter Suzanne Brøgger, når det – medlemskab af Det Danske Akademi og al anerkendelse til trods – alligevel er blevet hævdet, at hendes bøger ikke var kunst. Louise Zeuthens biografi giver mig en fornemmelse af, at der fortsat er et udestående mellem kvinders erfaringer, det litterære sprog og den litterære kritik, som de bliver bedømt ud fra.

ZEUTHEN REJSER ET MONUMENT, DER BLIVER STÅENDE

Krukke er en fremragende biografi, som jeg kun har to forbehold overfor. Det lange kapitel, der gengiver, refererer og reflekterer over brevvekslingen mellem Philippe Baude og Suzanne Brøgger, begynder undervejs at kede denne læser, fordi tiøren er faldet, længe før det 120 sider

lange kapitel er læst. Louise Zeuthen har også fundet en fremragende titel til biografien, men Suzette Bonnén's opsigtsvækkende foto af Suzanne Brøgger i krukken fra 1990'ernes begyndelse er en kunstnerisk fortolkning, som Suzette Bonnén helt uforståeligt ikke krediteres for.

Portrættet hænger på Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot som det officielle kunstnerportræt af Suzanne Brøgger. Det er givet en udfordring at rydde banen og skabe sit eget afsæt, når man som Zeuthen giver sig i kast med 1970'ernes største danske ikon, men den manglende kreditering skæmmer.

Louise Zeuthen har med sin biografi om Susanne Brøgger rejst et monument, som bliver stående, og det er der mange grunde til. Biografien er så velskrevet og så suverænt disponeret, at man flyver gennem siderne med fornemmelsen af at sidde med en ung kvindes liv mellem hænderne. For kendere og elskere af Suzanne Brøggers forfatterskab lægger biografien nye og givende tekstlag til forfatterskabet og giver lyst til at læse Brøggers bøger forfra igen.

Hvis man ikke har læst Brøgger endnu, kan Louise Zeuthens bog læses i sin helt egen ret som både en medrivende fortælling om et usædvanligt menneskes usædvanlige vej til forfatterskab og om det paradoksale møde med både den himmel og det helvede, som Kirsten Thorup allerede med sin romantitel fortolkede tiåret og gav os et lærestykke i.

Og skulle man være optaget af, hvordan det går til, at en kvinde, der er opvokset på randen af en vulkan, alligevel ikke ender med hverken at stivne i lava eller stige til vejrs i en askesky, men på trods af alle odds realiserer sig selv som subjekt, vil jeg mene, at Louise Zeuthens biografi om Suzanne Brøgger er uomgængelig.

RELATEREDE ARTIKLER

KARENS KAMPE

Kommunalpolitisk pioner og tidligere borgmester Karen Møller fylder 90 år og udgiver sine hudløse, bramfrie og kompromisløse erind...

BØGER OM MUMITROLDENES MOR – TOVE JANSSON NU UDSATI...

LIVET SOM REMIX – SUZANNE BRØGGER GENTAGNE KØNSBA...

I Suzanne Brøggers forfatterskab er kønnet til stadig forhandling, og historien aldrig færdig. Suzanne Brøgger genbruger uden blus...

Tweets by KVINFO

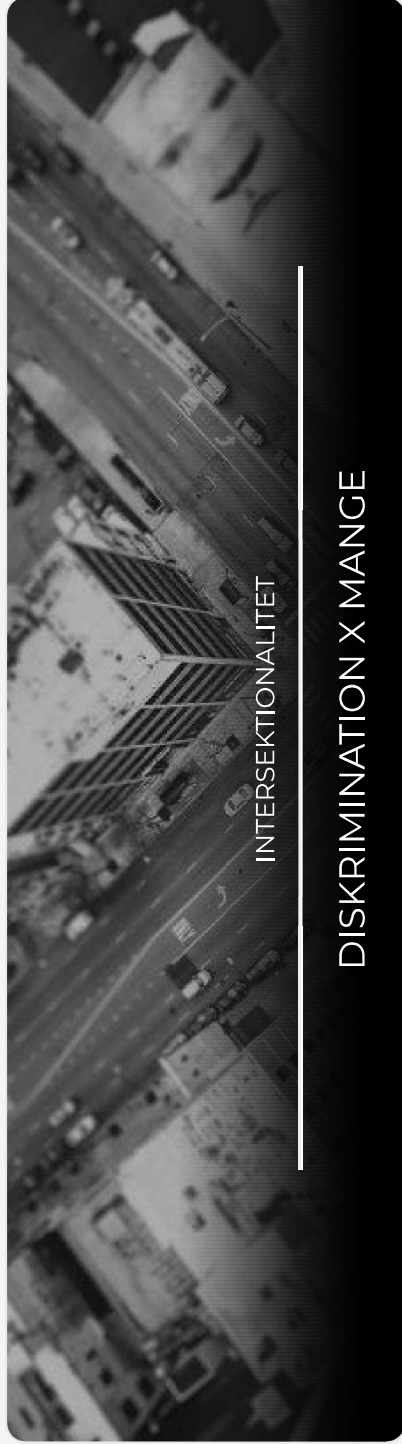
NY RAPPORT FRA KVINFO

DANMARK KAN FÅ FLERE MINORITETSETNISCHE KVINDER I JOB

JOB I KVINFO

KOORDINATOR TIL MENTORNETVÆRK I TINGBJERG OG UTTERSLEVHUSE

INTERSEKTIONALITET

DISKRIMINATION X MANGE

KØN-VIDEN

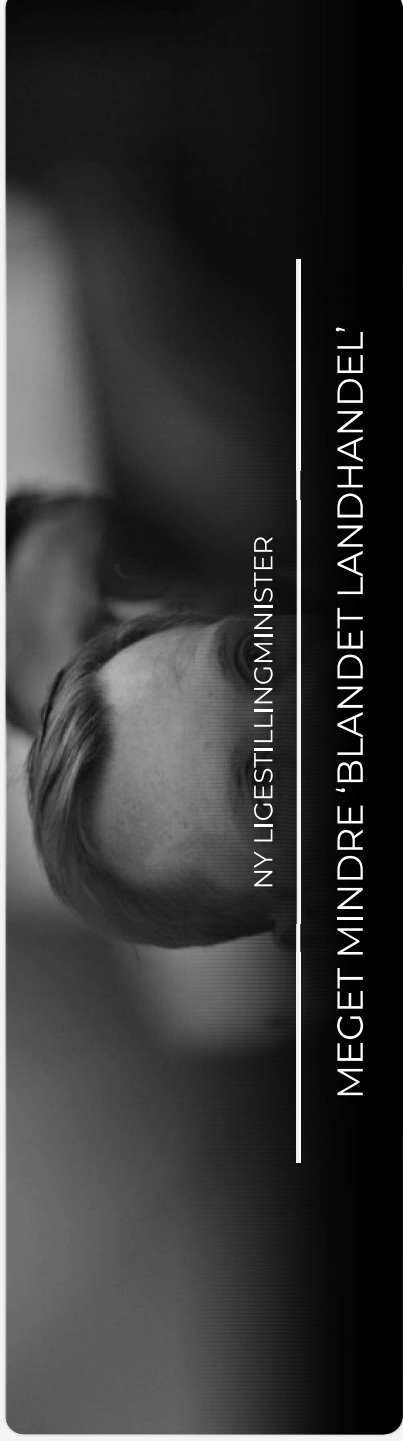
JOB I KVINFO

KVINFO SØGER CONTROLLER

MANDEDAG

"DET ER JO IKKE SÅDAN NOGET, MAN NORMALT FORTÆLLER"

NY LIGESTILLINGSMINISTER

MEGET MINDRE 'BLANDET LANDHANDEL'

MÆNDS #METOO

SEKSUEL CHIKANE RAMMER OGSÅ MÆND

OM KVINFO

MEDARBEJDERE

PRESSE

NYHEDSBREV

KVINFO
KØN-VIDEN
INFORMATION
FORSKNING

KVINFO
CHRISTIANS BRYGGE 3
1219 KØBENHAVN K
CVR.NR.: 12919247
EAN NR.: 5798009814371
TLF: 33 13 50 88
E-MAIL: KVINFO@KVINFO.DK

KVINFO er Danmarks videnscenter for køn, ligestilling og mangfoldighed og samlingsstedet for forskning, viden og information om den moderne ligestillingsdiskussion nationalt og internationalt.

Kvinfo.dk - © Copyright 2018 All rights reserved.- Web by Raboutnik.coop

privatlivspolitik
cookies
